



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Historia Scholastica Magistri Petri comestoris sacre
scripture seriem breuem nimis [et] obscuram elucidans**

Petrus <Comestor>

Argentine, 1503

VD16 P 1829

De impositio[n]e nominu[m] animantiu[m] [et] formatione mulieris ca. xvj.

urn:nbn:de:hbz:466:1-30892

Libri Genesis

ea tribus modis In colore: qz alibi clarus: alibi
alibi obscurus: alibi turbidus In quantitate: qz
alibi parvus: alibi diffusus. In sensu: qz alibi
frigidus: alibi calidus. Sic circūit terrā eū
latib. i. indiam: et trahit aureas arenas. Alii
dicunt est geon vel gion vel igion: qz nihil est
sonat huius terre. vel terrenus: qz turbidus est.
Sic circūit ethiopiā. Alii duo p̄mis noibz
vocat tigris et eufrates. Tigris aial est ves
locissimū: et ideo fluuius ille a sui velocitate
tigris equo cat? est Sic vadit p̄tra assyrios
Dicit Josephus: qz tigris dicitur diglat: qd sonat
acutū vel angustū. eufrates frugifer vel fru
ctuosus. de quo per quas trāsiret regiones:
q̄si notū tacuit moyses: qz est in chaldaea: vñ
venerat abraā Hec. iij. vt dicitur flumina ab
eodē fonte manāt et sepant. et iterum quedam
eorz inter se cōmiserunt: et iterum separantur.
sepe etiam absorbent a terra: et locis iterū in
pluribus emergūt. Inde est qz de ortu eozū
varia legunt. Dicit etia ganges nasci in lo
cis caucasi montis. Nilus nō p̄cul ab atblā
te: tigris et eufrates ex armenia.

De p̄cepto et phibitione edulij. Ca. xv.

Uit ergo deus

hominē de loco formatōis sue i
paradisum: vt oparet ibi: nō ta
men laborādo ex necessitate: sed delectādo et
recreando: et sic deus custodiret illum scz ho
minē. Vel vtrūqz referat ad hominē: vt. i. hō
custodiret paradisum: et oparet vt dictū est.
Quidā codices nō hñt illū: sed illud. et tunc
est sensus: et custodiret. id est p̄sideraret op
suū homo: vt qd faceret in terra p̄ agricul
turā obseruaret in se p̄ disciplinā. vt sicut ter
ra sibi. sic ipse obtemperaret suo cultori. P̄cep
titqz ei dicens rē. Ut homo sciret se eē sub do
mīno: p̄ceptum accepit a domīno. Dis autē
iussio est in duobz. in p̄ceptōe et phibitione et
ideo vtroqz vsus est dñs. P̄cepit: ex omni
ligno paradisi comedere. Prohibuit: de ligno
sciē boni et mali ne comedas. Et datū est vi
ro mādatum. vt p̄ vtrū etiā trāsiret ad mulie
rem. Vel forte ē p̄occupatio. qz facta muliere
vtrūqz simul datū est. Subdit autē penā si cō
temneret Quacūqz die comederis: morte mo
rtis. scz anime et ne
cessitate mortis habebis. Vñ alia trās
latio habet planius

De diuersis trāslationibus semel dicim?
Ante incarnationē do

Mortalis eris lxx
pluraliter ponunt.
Quacūqz die come
deris: morte morie
mini. Ido creditur
a q̄busdā vtrūqz di
ctum. et h̄ p̄occupa
tum. Facta est autē
hec iussio p̄ aliquaz
creaturam subiectā
sicut et nobis per p̄
phetas et angelos

symmachus. Deinde p̄ annos. viij. q̄nta editio
hierosolymis ē inuenta: qz qz autor eius
ignorat: vulgata dicitur. Vulgata dicitur quasi apo
cripha. Origenis qz editio dicitur vulgaris. qz ea
q̄si vulgo vrimur. Deinde post annos. xvij.
sub alexandro origenes correxit. lxx. cuius asteri
sco et obelo postea sine his transtulit Hi oēs
de hebreo in grecū transtulerūt. Quidam de
greco in latinū. Plures i p̄mittua ecclia scō
li vtriusqz lingue de greco in latinū trāsferre
bant sermonē. Hieronymus vltimo d̄ hebreo
in latinū cuius editio nunc vbiqz seruat a nob
Periarchon p̄ncipat? Periarchon ē liber in
q̄ origenes dicit eim adhuc in aere p̄ demo
nibus pati sicut i terra p̄ hoibz passus ē: hac
autoritate. Nihil odisti eoz q̄ fecisti.

De impositione nominū animātū p̄ncipa
liter et mulieris formatōe. Caplm. xvi.

Uit quoqz de i

us. Non est bonū hominē soluz
esse: faciamus ei adiutorū ad p̄
creandos liberos. qd sit simile illi. Similia
em de similibz naturaliter nascunt. Sed ne
videretur Ade superflua mulieris formatio
putant sibi in animantibz esse simile. Ido ad
duxit deus ad Adam omnia terre animāta
et aeris. In quibus intelligenda sunt et aque
animāta. A parte totū accipe. Vel vniuersa
sunt terre. qz etiā q̄ de aq̄s cōdita sūt aliquid
habent terre in se. Vel potius pisces post ab
hominibus sunt cogniti: et inde notati. Qd
patet: quia equiuocantur animalibus terre.
quia similes his dephensi sunt Fecit autem
vt omnia simul eo nutu veniret quo omnia
creauit. Vel forte factū est per angelos. Ad
duxit autem p̄ duobz. vt imponeret hō eis
nomina in quo scirent eū sibi p̄cesse. et sciret

Historia

adam nullum ex eis sille sibi. Et imposuit ei noia adā lingua hebreā: q̄ sola fuit ab initio. Quō inde ppendit: q̄ noia q̄ legūt vsq; ad diuisionē linguaz hebreā sūt. Et nō inuēto silli sibi. imissit de sopore in adā. non somnū: sed extasim. in q̄ credit supne iterfuisse curie. Uñ. 7 euigilās pphauit de plūctōe chii 7 ecclie: 7 de diluuiō futuro 7 de iudicio p ignē ibi dē cognouit: 7 liberis suis postea indicauit.

De somno Ade 7 formatione mulieris de costa eius

Ca. XVII.

Uñq; obdor /

c misit tulit dñs vna de costis ei: carnē sez 7 os, 7 edificauit ministerio angeloz illā in mulierē. de carne carnē: de osse ossa faciēs. 7 statuit eā añ adā. Qui ait: Hoc nūc os ex ossib; meis: 7 caro dē carne mea. Hoc aduerbiū nūc: in deos traxit in errore: vt dicāt aliā pus factā: de q̄ dictū ē masculū 7 feminā creauit eos. 7 nūc sedas. q. d. adā. Prioz mlter fetā ē de limo terre me cū: s; hec nūc de carne mea. Et Ioseph^o dr. mulierē extra formatā 7 in padūsum cū viro translata: sic dicēs In hūc hortū introduxit de^o adā 7 vxorē eius: p̄cipiēs eos plātātōis habere sollicitudinē. Et ex duab; vxorib; ade innumerabiles siue iterminabiles fingūt genalogias. s; ex ipō textu pulci vident in q̄ sp̄ singulariter fmo est de ei^o vxore. Nota q̄ de formatōne mulieris agēdo: de corpe tm̄ dictū est. Uñ qdā ideo tacitū eē voluerūt de aīa. vt daret itelligi: sic traductā aīaz mulieris de aīa viri: sicut carnē dē carne. Augustinus etiā hesitare videt: qd̄ sentiedū sit dē aīa an ex traduce sit. an ex nihilo. S; idipm qd̄ tacitū ē de aīa pot^o ē eos est. Si em̄ aīa mulieris fuit ex traduce aliter facta est q̄ aīa viri q̄ de nihilo. Et si aliter fiebat. taceri non debuit. ne sic facta putaret vt tam audieramus de aīa viri. Itaq; tacēdo inuit nō aliter putā dum factā esse q̄ didiceramus pus.

De noib; mulieris. Ca. XVIII.

Uñq; iposuit adaz

e vxori sue nomē tanq; dñs ei^o. 7 ait. Hec vocabit virago. i. a viro acta 7 ē sup̄tū nomē a viri noie. vt materia dē materia supra fuerat. Etā denomiatio i hebreo hec est. Is em̄ vir dī. vñ denoiat ista vt a vir virago. Hoc nomē pp̄ū illi mulieris fu

it nūc oim est cōe. Et ei^o synopatiū est virgo. Virgines dicūt q̄dū sūt i itegritate natiuitatis sue. Postea p̄o fracte dicunt mulieres. Sicut sicut h̄ nomē adā fuit pp̄ū illi homini nūc p̄o est cōe. Et adā sonat iube^o vel rubra terra. q̄ fm̄ iosephum de rubea terra p̄sper^o sa fact^o est. Talis est em̄ p̄go tell^o 7 vera Terra pp̄ie adhuc virgo erat q̄ nondū corupta hoīz ope nec sã in sanguie. vl rubea guine infecta. fm̄ qd̄ futura erat

id ē sāguinea. id est peccatrix. Sanguis em̄ noie sepe designat peccatū. vt ibi. Vestimentū p̄cretū sāguie. 7 sāguis sanguinē tetigit. Imposuit ei 7 aliō nomen eua. i. post peccatū. qd̄ sonat vita. eo q̄ futura esset mater oim viuētū. Tñ q̄ hic non legit̄ imposuisse. sed infra post maledictōem forte quasi plāgens hoīs miserā dixit eā euam. q̄si alludens etulatu paruloz. Vascul^o em̄ recent natus etulando dicit. a. mulier vero e. q̄si diceret. Omnes dicent. e. vel. a. quorū nascunt̄ ab eua.

De p̄betia Ade. Ca. XIX.

Proposito nomi

i ne statim pphauit dicēs. Quāob rē. q̄ d̄ latere viri est. reliquet sepe homo patrē 7 matrē p̄pter vxorē suam. 7 adheret vxori sue tanq; portūcule sue. Ut ob hanc rem demonstrādo vxorē dicit. i. p̄t hanc mulierē relinquet homo rē. Hoc fit q̄ tidie a viris. q̄ relinquit̄ cohabitare corpaliter vel spūaliter. q̄ maior ē zel^o i vxorez: q̄ amor filioz i parētēs. nō dico parētū i filios. Humor em̄ ascēdit de trūco ad ramos. s; nō redit. Et t̄do nō dicit. q̄ p̄t h̄ relinquet parētēs filios. matie itelligēdū est h̄ sp̄ relinquet id ē nō iūget̄ eis in matrimonio. Hic. q̄. p̄so ne in lege. xj. in euangelio plures p̄sone amouent̄ a coniugio. h̄ est. p̄pter hoc sez coniugium relinquet homo patrē 7 matrē. Et erunt duo in carne vna. id ē vnent̄ ambo i vno carnali ope. Ut erūt duo i carne vna pueri gl̄gnēda. Non enim ex sanguine vno sed ex sanguinibus cōcreatur paruuli caro. Vel s; sint duo p̄sonaliter. erunt tamen in coniugio vna caro. in alijs duo. quia neuter habet potestātē sue carnis.

De statu innocentie eozum ante peccatuz
Caplin. XX.